

Nie tylko rozprawka, czyli na czym polega argumentacyjność wypowiedzi

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Kinga Białek, *Czytanie tekstów argumentacyjnych*, Kraków 2020, s. 45.
- Źródło: Kinga Białek, *Czytanie tekstu argumentacyjnego*, Kraków 2020, s. 46.
- Źródło: Św. Augustyn, *Wyznania*, tłum. Z. Kubiak, Warszawa 1982, s. 227–228.
- Źródło: Dorota Zdunkiewicz-Jedynak, *Argumentacja*, [w:] tejże, *Wykłady ze stylistyki*, Warszawa 2008, s. 145–146.

- Źródło: *Jak przygotować i napisać rozprawkę maturalną? Poradnik*, oprac. W. Bobiński, A. Brożek, W. Kozak, Warszawa 2014, s. 4–5.
- Źródło: *Jak przygotować i napisać rozprawkę maturalną? Poradnik*, oprac. W. Bobiński, A. Brożek, W. Kozak, Warszawa 2014, s. 23–24.

A close-up photograph of a person's hand holding a blue pen, poised to write on a document. The hand is wearing a grey, textured sweater. The background is softly blurred, showing a wooden desk, a laptop, and a white cup. A dark grey rectangular box is overlaid on the image, containing white text.

Nie tylko rozprawka, czyli na czym polega argumentacyjność wypowiedzi

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Najczęściej, jeśli chcemy przekonać kogoś do swojego stanowiska lub uzasadnić określone twierdzenie, formułujemy wypowiedź argumentacyjną. Udowodnienie tezy lub hipotezy wymaga przywołania funkcjonalnych argumentów, odwołujących się do faktów i logiki, a często także do emocji odbiorcy i jego systemu wartości. Wypowiedź argumentacyjna ma wiele gatunków. Najbardziej wyszukany to esej, najczęściej rozpoznawany w szkole i łatwy do opanowania – rozprawka.

Twoje cele

- Rozpoznasz konstrukcję wypowiedzi argumentacyjnej.
- Ustalisz funkcję hipotezy, tezy, uzasadnienia, wniosku.
- Zredagujesz różne argumenty dla uzasadnienia własnego stanowiska.
- Udoskonalisz umiejętność tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej w związku z tekstem literackim.

Przeczytaj

Rozważanie i pisanie na temat rzeczywistości (tej obserwowanej i tej wykreowanej w literaturze) wymaga zrozumienia, na czym polega językowy obraz świata.

Językowy obraz świata w ujęciu Jerzego Bartmińskiego

Językowy obraz świata jest zawartą w języku różnie zwerbalizowaną interpretacją rzeczywistości dającą się ująć w postaci sądów o świecie. Podstawę rekonstrukcji językowego obrazu świata stanowi **gramatyka**. Kategorie osoby, liczby, rodzaju, czasu, trybu, przypadku – są dającymi się stosunkowo łatwo obserwować i porównywać w skali interkulturowej.

W językowym obrazie świata w ujęciu Jerzego Bartmińskiego uprzywilejowaną formą Poznania obrazu świata jest **słownictwo**. Zawiera inwentarz pojęć **relatywnych** egzystencjalnie, społecznie i kulturowo. Natomiast **frazologizmy** to inwentarz słów i wyrażen wzbogacany w miarę zmiany warunków życia, przyrostu wiedzy i zmiany społecznych potrzeb, stąd nowe nazwy w życiu społecznym.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Obraz świata to wytwór przeszłości, owoc określonych ludzkich doświadczeń, historii i kultury narodowej i wspólnotowej.

1. Człowiek pozostaje „na łasce języka”, język jest kluczem do świata myśli i kultury, jest „przewodnikiem” po świecie, zawierającym skodyfikowane interpretacje rzeczywistości, od których nie ma ucieczki.
2. Niekiedy język jedynie „podsuwa, ułatwia, sugeruje” pewne rozróżnienia, ale ich bynajmniej nie wymusza, świat językowy zawiera swoiste uporządkowanie, które kategoryzacja językowa przyjmuje w sposób odpowiadający fizjologicznym i psychologicznym właściwościom aparatu poznawczego człowieka.

Językowy obraz świata w ujęciu Jerzego Bartmińskiego łączy się z sześcioma zagadnieniami podstawowego modelu komunikacji językowej:

KTO – Z KIM – GDZIE – KIEDY – PO CO – JAK SIĘ POROZUMIEWA?

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

1. sposób określenia tożsamości zbiorowej: kim jesteśmy „my”,
2. sposób postrzegania i językowego ujmowania innych, kim są „oni”,
3. sposób konceptualizacji przestrzeni i „naszego” miejsca w świecie,
4. sposoby konceptualizacji czasu wspólnotowego, w którym żyjemy,
5. wartości funkcjonujące, tj. obowiązujące (dyrektywnie i faktycznie) w świecie społecznym uznanym za „nasz” (wspólnotowy, społeczny, narodowy),
6. stosowane środki wyrazu w postaci typów wypowiedzi zróżnicowanych wedle kryteriów społecznych i gatunkowych.

Zob. więcej Jerzy Bartmiński, *Językowe podstawy obrazu świata*, Lublin 2012.

W rozważaniach o świecie i nas w nim istotne są teksty oraz ich zrozumienie.

Sposoby wykorzystania tekstu

Teksty są w nieustającym dialogu. Należy odnajdywać w nich nawiązania, części wspólne i różne tematu, aluzje, polemiki, **toposy**, inspiracje. Należy te sposoby dialogu z tradycją rozpoznać, nazwać, umieścić w kontekście i przede wszystkim opisać.

Wypowiedzi wynikające z pogłębionej refleksji nad zasobami kulturowymi oraz światem w nich ukazany powinny mieć wymiar argumentacyjny.

Temat wypowiedzi argumentacyjnej ma charakter problemowy i najczęściej wyraża się w formie pytania lub polecenia interpretacji fragmentu utworu. Argumenty w takiej wypowiedzi powinny być merytoryczne, to znaczy, że nie można udowodnić tezy stwierdzeniami w rodzaju „uważam, że...”, „w moim przekonaniu...”, „z własnego doświadczenia...” itd. W wypowiedzi argumentacyjnej wymagane jest sformułowanie funkcjonalnych argumentów:

- wyprowadzone z zadanego fragmentu utworu literackiego,
- wyprowadzone z innych dzieł – literackich, filmowych, muzycznych czy malarskich.

((Dorota Zdunkiewicz-Jedynak

Argumentacja

Argumenty logiczne związane są z wykorzystaniem pewnych schematów wnioskowania. Wnioskowanie dedukcyjne, zwykle oparte

na entymemacie, czyli wnioskowaniu ze zdania, które zawiera jakąś prawdę ogólną i ze względu na swoją oczywistość jest pomijane przez mówcę (przesłanka większa), oraz ze zdania przytoczonego w wystąpieniu (przesłanka mniejsza), w którym powtarza się jeden z członków przesłanki większej w kontekście związanym z tematem mowy. Człon też jest obecny także we wniosku.

Wnioskowanie indukcyjne polega na ilustrowaniu przykładami prezentowanej racji. Im więcej przykładów, tym lepiej. Jeśli odbiorcy usłyszą, że prezentowana teza sprawdziła się w różnych okolicznościach, rozumując przez analogię, sami wyciągną wniosek, że teza sprawdzi się w okolicznościach, o których mowa w przemówieniu.

Źródło: Dorota Zdunkiewicz-Jedynak, *Argumentacja*, [w:] tejże, *Wykłady ze stylistyki*, Warszawa 2008, s. 145–146.

Tekst argumentacyjny dotyczy tekstu (szerzej [tekstologii](#)).

Kinga Białek

Czytanie tekstów argumentacyjnych

Tekstologia zajmuje się tekstem jako zjawiskiem osadzonym mocno w kontekście: psychologicznym, społecznym i kulturowym, bada jego cechy, wyróżnia klasy i gatunki, opisuje budowę, rysując „mapy komunikacyjne” współczesnej polszczyzny. Przedmiotem badania dziedziny jest wytwór, nie sama metodologia opisu. Dlatego tekstologia korzysta z dorobku różnych subdziedzin polonistycznych. [...] Jerzy Bartmiński i Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, piszą:

„nie ustanawiamy ścisłego podziału między podejściem lingwistycznym i literaturoznawczym do tekstu, przeciwnie, w miarę możliwości łączymy je, zgodnie z integracyjnym nastawieniem współczesnej filologii i antropologii słowa”.

Źródło: Kinga Białek, *Czytanie tekstów argumentacyjnych*, Kraków 2020, s. 45.

Co to jest tekst w ujęciu tekstocentrycznym?

Kinga Białek

“ Czytanie tekstu argumentacyjnego

Paradoksalnie, jest to [tekst] pojęcie problematyczne. [...] Równolegle posługujemy się nazwami typu: „tekst kultury”, „teksty literackie”, „teksty nieliterackie”, „tekst językowy”, „wypowiedź”, „akt mowy” i innymi, które odwołują się przecież do tej samej rzeczywistości. [...]

Najprostszą i – w mojej ocenie – najbardziej funkcjonalną definicję tekstu ukuł Jerzy Bartmiński:

„Przyjmuję, że tekst jest to ponadzdaniowa jednostka językowa, makroznak, mający określone nacechowanie gatunkowe i stylowe, poddający się całościowej interpretacji semantycznej i komunikatywnej, wykazujący integralność strukturalną oraz spójność semantyczną i podlegający wewnętrznemu podziałowi semantycznemu, a także logicznemu i kompozycyjnemu”*. [...]

Tekstologia według Jerzego Bartmińskiego:

- ma swój podmiot (nadawcę);
- ma rozpoznawalną intencję umożliwiającą interpretację przez odbiorcę;
- ma określone nacechowanie gatunkowe i stylowe (kwalifikator tekstu);
- poddaje się całościowej interpretacji;
- wykazuje integralność strukturalną oraz spójność semantyczną;
- podlega wewnętrznemu podziałowi semantycznemu, a w przypadku tekstów dłuższych – także logicznemu i kompozycyjnemu.

Źródło: Kinga Białek, *Czytanie tekstu argumentacyjnego*, Kraków 2020, s. 46.

Słownik

relatywizm

(łac. *relativus* – względny) – pogląd, zgodnie z którym wartości (moralne, poznawcze, estetyczne) są względne, a zatem nie mają absolutnego, niezmiennego i powszechnego charakteru

tekstologia

dział filologii zajmujący się badaniem i opisem tekstów literackich, historycznych oraz zabytków językowych przeznaczonych do wydań krytycznych (za SJP PWN)

topos

(gr. *tópos koinós*, łac. *locus communis*) – pojęcie wprowadzone do badań literackich przez niemieckiego uczonego Ernsta C. Curtiusa; oznacza ono „miejsce wspólne” w kulturze, czyli wciąż powracające motywy i tematy, które wskazują na ciągłość tradycji danej kultury

Schemat

Polecenie 1

Ustal, jakie treści powinny znajdować się we wstępie wypowiedzi argumentacyjnej na dowolny temat, a jakie w jej zakończeniu. Skorzystaj ze schematu.

Schemat kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 2

Wybierz dwa dowolne cytaty o ukazanym w literaturze sensie życia i uczyn z nich punkt wyjścia do rozwinięcia wypowiedzi argumentacyjnej. Zastanów się nad argumentem i kontrargumentem. Zaprojektuj temat swojej wypowiedzi oraz tezę lub hipotezę. Wykorzystaj zawarte w schemacie wiadomości o rodzajach argumentów.

Ćwiczenie 1

Zredaguj plan wypowiedzi argumentacyjnej o korzyściach płynących z hodowli ptactwa. (Możesz zakwestionować takie stanowisko, ale swoje zdanie powinieneś uargumentować.)

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z przykładową realizacją zadania, w której autor rozważał pojęcie czasu i jego znaczenie w aspekcie filozoficznym. Uważnie przyjrzyj się strukturze wypowiedzi.

Św. Augustyn napisał:

” Św. Augustyn

Wyznania

Czymże więc jest czas? Jeśli nikt mnie o to nie pyta, wiem. Jeśli pytającemu usiłuję wytłumaczyć, nie wiem. Z przekonaniem jednak mówię, że wiem, iż gdyby nic nie przemijało, nie byłoby czasu przeszłego. Gdyby nic nie przychodziło nowego, nie byłoby czasu przyszłego. Gdyby niczego nie było, nie byłoby teraźniejszości. Owe dwie dziedziny czasu – przeszłość i przyszłość – w jakież sposób istnieją, skoro przeszłości już nie ma, a przyszłości jeszcze nie ma? Teraźniejszość zaś, gdyby zawsze była teraźniejszością i nie odchodziła w przeszłość, już nie czasem byłaby, ale wiecznością. Jeśli więc teraźniejszość jest czasem tylko dlatego, że odchodzi w przeszłość, to jakże i o niej możemy mówić, że jest, skoro jest tylko dzięki temu, że jej nie będzie? Nie możemy więc właściwie mówić, że czas jest, jeśli nie dodajemy, iż zmierza on do tego, że go nie będzie”.

Źródło: Św. Augustyn, *Wyznania*, tłum. Z. Kubiak, Warszawa 1982, s. 227-228.

Rozważając dylematy św. Augustyna, odpowiedz na pytanie, czy można powiedzieć, że czas istnieje?

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Wybierz fragment dowolnego tekstu teoretycznego i na podstawie schematu opracuj mapę myśli tej wypowiedzi. Przedstaw swoją realizację zadania na forum klasy.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 2

Zapisz wyrazy i sformułowania, dzięki którym wypowiedź argumentacyjna będzie spójna. Unikaj formalnych wskaźników zespolenia. Zastosuj słownictwo typowe dla toku dowodzenia. Opracuj tablicę dydaktyczną o warunkach spójności w wypracowaniu.

Dla nauczyciela

Autor: Małgorzata Kosińska-Pułka, Anna Grabarczyk

Przedmiot: Język polski

Temat: Nie tylko rozprawka, czyli na czym polega argumentacyjność wypowiedzi

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi;

3) rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

3) rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa);

5) rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty ad personam);

6) rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych i stosuje je we własnych tekstach;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

8) tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym;

9) stosuje retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu; wygłasza mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych;

10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;

11) stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;

12) wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) analizuje strukturę eseju: odczytuje zawarte w nim sensy, sposób prowadzenia wyводу, charakterystyczne cechy stylu;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż, felieton.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele lekcji. Uczeń:

- rozpozna konstrukcję wypowiedzi argumentacyjnej;
- ustali funkcję hipotezy, tezy, uzasadnienia, wniosku;
- zredaguje różne argumenty dla uzasadnienia własnego stanowiska;
- udoskonali umiejętność tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej w związku z tekstem literackim.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- z użyciem e-podręcznika;
- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu;
- plansza z tekstem.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie przed zajęciami zapoznają się z materiałem w sekcji „Przeczytaj”.
2. Nauczyciel dzieli klasę na kilkusobowe zespoły. Ich zadaniem jest wspólne ustalenie tekstu poetyckiego lub epickiego, z którym będą pracować podczas lekcji (przynoszą ten materiał na lekcję).

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel rozmawia z uczniami na temat tego, z jakich źródeł korzystają przy pisaniu prac czy tworzeniu prezentacji. W jaki sposób korzystają ze źródeł? Czy dbają o to, aby nie być posądzonym o plagiat?
2. **Dyskusja.** Uczniowie przeprowadzają dyskusję na temat plagiatu: czym jest, jakie są jego skutki, dlaczego ludzie kopiują informacje z innych źródeł. Warto, aby nauczyciel na zakończenie rozmowy uczulił młodzież na to, aby korzystała ze sprawdzonych źródeł i podawała bibliografie, jeśli w pracy zostanie zacytowany fragment czyjegoś dzieła.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel zapisuje na tablicy hasła: językowy obraz świata, argument, teksty argumentacyjne. Prosi uczniów, żeby spróbowali wyjaśnić podane terminy, dopowiada i porządkuje wypowiedzi młodzieży.
2. Prowadzący zajęcia wyświetla na dużym ekranie i omawia schemat interaktywny. Uczniowie w parach ustalają, jakie treści powinny znajdować się we wstępie wypowiedzi argumentacyjnej na dowolny temat, a jakie w jej zakończeniu.
3. Uczniowie dzielą się na kilkusobowe grupy. Każdy zespół wybiera dwa dowolne cytaty o ukazaniu w literaturze sensie życia i czyni z nich punkt wyjścia do rozwinięcia wypowiedzi argumentacyjnej. Redaguje argumenty i kontrargumenty. Projektuje temat wypowiedzi oraz tezę lub hipotezę. Uczniowie wykorzystują zawarte w schemacie wiadomości o rodzajach argumentów.
4. Nauczyciel wiesza przygotowaną wcześniej planszę z następującymi informacjami. Przeczytaj tekst. Podkreśl fragmenty, które dotyczą tematu, problemu czy szerszego zagadnienia, ważne sformułowania; wykorzystaj margines i zapisz swoje spostrzeżenia. Następnie wykonaj czynności.
 - Zastanów się nad wymową i znaczeniem tytułu tekstu. Zbadaj jego formę oraz przenośne i dosłowne znaczenie.
 - Przypomnij sobie wszystkie informacje o autorze (kontekst biograficzny) i o tak zwanym kontekście macierzystym utworu.
 - Ustal tematykę tekstu, zakres zagadnień, do których się odnosi. Ustal, jaki jest główny problem utworu i do jakich innych tekstów można to dzieło odnieść.
 - Rozpoznaj formę, gatunek tekstu i najważniejsze środki wyrazu w nim zastosowane.
 - Zbadaj budowę kompozycyjną i stylistyczną tekstu.
 - Scharakteryzuj osobę mówiącą w tekście (narratora, podmiot liryczny, bohaterów).
 - Zastanów się, kim jest osoba mówiąca w tekście i na jakiej podstawie można o niej orzekać.
 - Zastanów się, czy możemy osobę mówiącą w tekście utożsamić z autorem utworu? Jeżeli tak, to wyjaśnij, dlaczego.
 - Zbadaj elementy świata przedstawionego (miejsce, czas, wydarzenia) lub sytuację liryczną.
 - Zastanów się nad tym, do jakich elementów tradycji utwór odsyła, nawiązuje lub z nimi polemizuje.
 - Interpretując motywy kulturowe zawarte w tekście, rozpoznaj toposy, źródła inspiracji i nawiązań.
 - Zbadaj sposoby kreacji zastosowane w tekście (w tym środki artystycznego wyrazu).
 - Zbadaj styl i stylistykę tekstu.
 - Wyjaśnij funkcję idei i zastosowanych zabiegów.
 - Ustal listę wszystkich funkcjonalnych kontekstów interpretacyjnych wraz z przykładami dzieł, np.: biograficzny, filozoficzny, religijny, historyczny, społeczny, polityczny, obyczajowy, psychologiczny, kulturowy, historycznoliteracki, egzystencjalny, plastyczny.
 - Uogólnij swoje ustalenia interpretacyjne, zastanów się nad ich znaczeniem dla

wymowy tekstu i problematyki zawartej w temacie.

- Sformułuj wnioski interpretacyjne, wyjaśnić, na czym polega wartość utworu.

Uczniowie pracują w grupach z przygotowanym w domu tekstem. Mogą przy tej pracy korzystać z telefonów z dostępem do internetu.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z prezentacją multimedialną. Następnie zapisują wyrazy i sformułowania, dzięki którym wypowiedź argumentacyjna będzie spójna.

Na zakończenie lekcji uczestnicy zajęć wybierają fragment dowolnego tekstu teoretycznego i na podstawie schematu opracowują mapę myśli tej wypowiedzi.

Praca domowa:

1. Napisz wypracowanie o charakterze argumentacyjnym na wybrany temat.

Losy ojczyzny dla tych bohaterów były najważniejsze. Rozważ problem, odwołując się do podanego fragmentu *Kamieni na szaniec* oraz wybranego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć 200 wyrazów.

Zob. Robert Chamczyk, *Egzamin ósmoklasisty. Język polski. Trening przed egzaminem*, Warszawa 2019.

Jaki wpływ na zachowanie i postawę ludzi mają doświadczenia z przeszłości? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu utworu *Demon ruchu* Stefana Grabińskiego oraz wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Zob. Małgorzata Kosińska-Pułka, *Matura. Język polski. Trening przed egzaminem*, Warszawa 2020 r.

Materiały pomocnicze:

- Dorota Zdunkiewicz-Jedynak, *Argumentacja*, [w:] tejsze, *Wykłady ze stylistyki*, Warszawa 2008.
- Kinga Białek, *Czytanie tekstów argumentacyjnych*, Kraków 2020.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Schemat”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.
- Scenariusz lekcji przewidziany jest na co najmniej 2 godziny lekcyjne.